

føre deres Ønske; der er Forhold, som træde i Vejen for dem, saa at de ikke kunne opnaa den forlorte Arbejdstid, men maa finde sig i den Overanstrengelse, som de ofte ere Genstand for. Jeg mener, at det, at der tages Forholdsregler imod, at Arbejderne overanstrenges, er ikke alene en Foranstaltning i Arbejdernes egen Interesse, men kan ogsaa i mange Tilfælde være i Samsfundets Interesse. Jeg skal navnlig henlede Opmærksomheden paa de Arbejder, som kræve stor Atpaagivenhed fra vedkommende Arbejders Side, og hvor Forholdet er saaledes, at der ved Forlommelse kan fremkalbes Tab af store Børdier og være Fare for store Ulykker, idet Mennesseliv og en Mængde Guds kan gaa til Grunde. Jeg sigter her navnlig til Forholdene paa Transportvæsenets Omraade, hvor det efter min Mening er i højeste Grad farligt, at en Arbejder overanstrenges. Det er skadeligt for de Arbejdere, som ere Genstand derfor, men det kan ogsaa i mange Tilfælde være skadeligt for Samsfundet i mange og meget alvorlige Henseender. — Endvidere skal jeg tillade mig at henvise til, at Arbejderne dog, i Vighed med alle andre Samsfundsmedlemmer, maa have billig Krav paa at blive oplyste i størst mulig Grad; men naar Arbejdstiden er lang og anstrengende, ligger det i Sagens Natur, at saa komme Arbejderne til at mangle den Oplysning og Kundskab, som de kunne trænge til. Jeg sigter hermed ikke blot til den faglige Uddannelse, som man bør bestræbe sig for, at Arbejderne kunne faa, men ogsaa til Oplysning om Samsfundsforholdene i Almindelighed. Vort Samsfund arbejder sig derhen, at bestandigt flere og flere maa tage Del i Samsfundets almindelige Anliggender, og for at det kan ske paa tilfredsstillende Maade, anser jeg det for nødvendigt, at der ogsaa gives det størst mulige Antal Mennesker Anledning til at blive saa oplyste og dannede som muligt, for at de kunne gøre deres Indflydelse gældende paa rette Maade.

Med Hensyn til selve Bestemmelserne i Lovforslaget maa jeg sige, at det er vort Ønske, at den Arbejdstid, vi her tilsigte at indføre, skulde blive saa almindelig som muligt og omfatte alle dem, som den paa nogen Maade kan omfatte; men til Trods derfor høve vi ikke været blinde for, at der er mange Omraader i Samsfundet, hvor der nødvendigvis maa gøres Undtagelse fra en saadan bestemt Arbejdstid, og saadanne Undtagelser have vi bestræbt os for at præcisere i Lovforslaget i saa stor Udstrækning som muligt. Maafe kan der gives andre Omraader, hvor der ligeledes maa gøres Undtagelser, men herom kunde maafe nærmere Forhandling

finde Sted. Som almindeligt Princip, hvorefter vi have bestræbt os for at paavise de Undtagelser, som der muligvis bør gøres, have vi haft de Tilfælde for Øje, hvor Værdier kunne gaa tabte enten for enkelte eller for Samsfundet, dersom Arbejdstiden blev fastsat til en bestemt Tid, saa at man altsaa skulde ophøre med Arbejdet til et vist Klokket. Hvor der indtræffer Forhold af den Slags, tror jeg, det er nødvendigt, at Arbejdet fortsættes, altsaa her fik man med Forhold at gøre, som af sig selv maa medføre Undtagelser fra den almindelige Regel. Jeg skal ikke nærmere komme ind paa Enkeltilfælde, hvor vi have præciseret disse Undtagelser; kun skal jeg nævne en stor Del Arbejder ved Landbruget. Den allervæsentligste Del have vi ment i alt Fald foreløbig bør være undtagen fra denne Norm, dog ikke at forstaa paa den Maade, at vi ikke anse det for nødvendigt eller rigtigt, at der ogsaa med Hensyn til Landbruget saa vidt muligt fastsættes Regler for Arbejdstiden. Jeg tror, det er saaledes ude paa Landet, at Arbejderne trænge i meget høj Grad til at faa en Vættelse i deres Forhold af den Art, som her tilstages, men at bestemme den nærmere have vi ikke set os i Stand til, for der maa andre Forhold være medvirkende. Vi have derfor tænkt os, at den mulige Begrænsning af Arbejdstiden for Landbrugets Vedkommende burde støtte sig til en Række af Oplysninger, som maatte søges tilvejebragte, og vi have tænkt os disse Oplysninger bedst og sikrest skaffede til Veje ved Foranstaltninger af den højtærede Indenrigsminister, som jo har de Midler til sin Raadighed, som behøves for at kunne sætte disse Undersøgelser i Gang. Og naar det saa viser sig, at der kan gennemføres en forlort Arbejdstid paa dette Omraade, og i hvilken Udstrækning det kan ske, nærer jeg Fortrostheden til, at saa vil det heller ikke mangle paa Lovgivningsmagtens Tilslutning til, at det virkelig bliver udført. — Paa lignende Maade forholder det sig med Hensyn til Fiskeriet. Og saa her er der et Omraade, hvor det er meget vanskeligt at sige noget bestemt, i mange Tilfælde maafe endog umuligt at sætte bestemte Grænser for Arbejdstiden; men dog tror jeg, at der gives Omraader af Fiskeriet, t. Eks. det store søgaende Havfiskeri, hvor det mulig kan lade sig gøre ved tilstrækkelig Bemanding af Skibene at ordne Forholdene saaledes, at Arbejdstiden i alt Fald under normale Forhold, naar der ikke indtræffer ekstraordinære Forhold, lader sig indskrænke paa en noget lignende Maade som her.

Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger, hvad Lovforslagets Indhold an-